

Воровка В.П., к.геогр.н, Непша О.В. ас.
Мелітопольський державний педагогічний університет

ВІДТВОРЕННЯ КРАЄЗНАВЧОГО ПРИНЦИПУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОГО ЦИКЛУ

Навчальні польові практики – є однією із провідних складових частин у підготовці кваліфікованих викладачів географічних спеціальностей. Вони готують майбутнього вчителя-предметника до самостійних географічних досліджень й спостережень та системного використання краєзнавчого матеріалу в його педагогічній діяльності. Саме під час проведення польових практик фізико-географічного циклу відтворюється краєзнавчий принцип досліджень.

Роль польової практики особливо підвищується в теперішній час, коли питання раціонального використання природних ресурсів та охорони природи набувають першочергового значення. Оволодіння основами раціонального природокористування стають необхідним для кожного громадянина незалежної України.

Польові практики на природничо-географічному факультеті Мелітопольського державного педагогічного університету з фізико-географічних дисциплін проводяться в межах Північно-Західного Приазов'я, під час яких студенти вчать спостерігати і досліджувати процеси і явища в навколишньому середовищі, оцінювати вплив людини на природні ландшафти, вести краєзнавчі дослідження.

Польова практика з геології на I курсі передбачає вивчення геологічної будови, корисних копалин, гірських порід, що складають територію проведення практики. Практика з метеорології та кліматології, дозволяє студенту засвоїти кліматичні умови Півнячо-Західного Приазов'я, методику мікрокліматичних досліджень. Польові практики на II курсі: з географії ґрунтів передбачає вивчення факторів ґрунтоутворення, характеристику ґрунтового покриву, ступінь його використання та шляхи

охорони грантів та їх відтворення; з гідрології - знайомить студентів з водними ресурсами району проведення практики, їх станом та ступенем використання та охорони; з геоморфології - дає можливість розглянути будову рельєфу, його залежність від геологічної будови території, визначити вплив геоморфологічної будови на природу краю.

Польова практика з фізичної географії на III курсі є заключною в системі фізико-географічних практик і тому має найважливіше значення як підсумкова практика з природничих дисциплін. За своїм змістом вона є ландшафтознавчою. Під час практики студенти вивчають природно-територіальні комплекси – морфологічні одиниці ландшафту. Одна з важливих закономірностей розвитку географічної оболонки Землі – сезонна ритміка природних процесів. Їх дослідженню присвячена практика з сезонних спостережень у природі на III курсі, яка передбачає осінні, зимові та весняні спостереження в природі. Тому й вибір місця проведення практики з фізичної географії та сезонних спостережень у природі має дуже важливе значення. Їх доцільно проводити в місцях проведення польових практик перших двох курсів, які вже були попередньо вивчені студентами.

Важливе краєзнавче значення має наявність на території практики великої кількості ландшафтних, історичних, геологічних, ботанічних, зоологічних пам'яток природи, які відносяться до природно-заповідного фонду України. Це дає змогу розширити та поглибити знання про стан цінних природних територій та об'єктів, сформувати екологічну культуру, дбайливе ставлення до природи.

Студенту-географу необхідно не тільки навчитись проводити польові дослідження та узагальнювати отримані знання, але й уміти застосовувати досвід польових досліджень при організації навчального процесу з географії в школі, при проведенні краєзнавчої роботи та географічних екскурсій у природу зі школярами.